

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, /elektron. znacznik czasu/
BON-VII.053.4.2025

Pan
Zbigniew Tomczak
Przewodniczący Obywatelskiego Parlamentu Seniorów
Prezes Polskiego Stowarzyszenia
Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera

Szanowny Panie Przewodniczący,

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na wystąpienie Obywatelskiego Parlamentu Seniorów w sprawie projektu ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami dotyczące wieku uprawnionych do asystencji, przekazane zgodnie z właściwością przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów uprzejmie informuję, co następuje.

Projekt ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami przewiduje, że prawo do korzystania z usług asystenta osobistego będzie przysługiwać osobom w wieku 13–65 lat. Rozwiązanie to pozostaje w pełni zgodne z art. 19 Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami, który zobowiązuje państwo do zapewnienia wsparcia w zakresie *niezależnego życia* oraz włączenia społecznego – z zastosowaniem środków *odpowiednich i skutecznych*.

Asystencja osobista jest narzędziem służącym przede wszystkim umożliwieniu aktywności społecznej i zawodowej, podejmowaniu ról życiowych oraz funkcjonowaniu w sposób samodzielny, w oparciu o decyzje i polecenia samego użytkownika. Usługa ta nie stanowi więc *stricte* formy opieki, nie ma charakteru pielęgnacyjnego ani całodobowego. Jej istotą jest wsparcie osoby z niepełnosprawnością w czynnościach, których wykonanie umożliwia jej samodzielne życie, a nie zastępowanie opiekuna. Wykonywanie czynności opiekuńczych należy do odrębnych form wsparcia przewidzianych dla osób starszych.

Z tego względu schorzenia, których przebieg powoduje konieczność stałej lub długotrwałej opieki – jak choroba Alzheimera w zaawansowanych stadiach – nie mogą stanowić samodzielnej podstawy do zakwalifikowania danej osoby do systemu asystencji osobistej. Charakter potrzeb osób chorych odpowiada przede wszystkim formom wsparcia opiekuńczego, które są przewidziane w systemie pomocy społecznej oraz w programach skierowanych do seniorów.

Ograniczenie uprawnienia do osób poniżej 65. roku życia znajduje również uzasadnienie w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, który wielokrotnie

wskazywał, że zasada równości nie ma charakteru bezwzględnego i dopuszcza różnicowanie sytuacji prawnej podmiotów, jeżeli oparte jest ono na *racjonalnych i relewantnych kryteriach* (m.in. wyrok TK z 29 września 1997 r., K 15/97; wyrok TK z 30 marca 2004 r., K 32/03). Trybunał podkreślił również, że różnicowanie jest dopuszczalne, jeżeli istnieje związek pomiędzy cechą wyróżniającą a treścią regulacji oraz gdy prowadzi ono do realizacji konstytucyjnie chronionych wartości (wyrok TK z 2 grudnia 2009 r., U 10/07).

Właśnie takie kryterium – intensywnej aktywności społecznej i zawodowej, typowej dla wieku 13–65 lat – zostało przyjęte w projekcie ustawy jako *cecha relewantna*. W tym okresie życia wsparcie asystenckie najbardziej efektywnie realizuje cel Konwencji, tj. umożliwienie niezależnego życia, udziału w życiu społecznym oraz pełnienia ról zawodowych. Wiek powyżej 65 lat wiąże się natomiast z odmiennym profilem potrzeb, które w większym stopniu dotyczą wsparcia opiekuńczego.

Jednocześnie projekt przewiduje mechanizm kontynuacji wsparcia. Osoby, które nabyły prawo do asystencji przed ukończeniem 65. roku życia zachowują je – zgodnie z projektem – do końca okresu obowiązywania decyzji o przyznaniu prawa do asystencji osobistej.

Podkreślić należy, że osoby powyżej 65. roku życia mają dostęp do innych odpowiednich do ich potrzeb i dedykowanych im form wsparcia. Są to m.in. usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, świadczone w ramach pomocy społecznej dla seniorów (programy „Senior+” i „Opieka 75+”). Mogą również korzystać z tzw. „programowej” asystencji osobistej, realizowanej w ramach Programów Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego oraz „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych, na podstawie przepisu art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 296 i 863). Ponadto z myślą o osobach starszych planuje się wdrożenie nowego rozwiązania w postaci bonu senioralnego (projekt ustawy o bonie senioralnym znajduje się w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów pod numerem: UA3). Wskazane instrumenty są bardziej adekwatne do potrzeb osób starszych, w tym osób z chorobą Alzheimera, niż usługi asystenckie w rozumieniu projektowanej ustawy.

Przedstawiając powyższe pragnę wskazać, że projekt ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami podlegał szerokim konsultacjom publicznym. Przyjęte rozwiązania są wynikiem pogłębionych analiz w zakresie wszystkich rozwiązań zawartych w projekcie, w tym kwestii ustalenia wieku, od którego przyznanie prawa do tego wsparcia będzie uzależnione.

Niemniej jednak Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej planuje przeprowadzenie ewaluacji ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami po upływie 24 miesięcy od jej funkcjonowania, również pod kątem możliwości wdrożenia rozwiązań, które ewentualnie pozwoliłyby na ustawowe objęcie asystencją osobistą szerszego kręgu beneficjentów, tj. osób poniżej 13 i powyżej 65 roku życia.

Z wyrazami szacunku
z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Łukasz Krasoń
Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu
/- podpis elektroniczny-/